

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL TYRIMŲ DĖL ŽMOGAUS IMUNODEFICITO VIRUSO INFEKCIJOS
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2010 m. lapkričio 16 d. Nr. V-991
Vilnius

Atsižvelgdamas į Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas ir siekdamas pagerinti tyrimų dėl žmogaus imunodeficito viruso infekcijos prieinamumą:

1. T v i r t i n u Tyrimų dėl žmogaus imunodeficito viruso infekcijos tvarkos aprašą (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal administruojamą sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RAIMONDAS ŠUKYS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro
2010 m. lapkričio 16 d.
įsakymu Nr. V-991

TYRIMŲ DĖL ŽMOGAUS IMUNODEFICITO VIRUSO INFEKCIJOS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tyrimų dėl žmogaus imunodeficito viruso (toliau – ŽIV) infekcijos tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato asmenų atrankinių tyrimų dėl ŽIV infekcijos organizavimą ir vykdymą. Šio tvarkos aprašo tikslas – pagerinti ŽIV tyrimo paslaugų prieinamumą bei priimtinumą.

2. Asmuo dėl ŽIV yra tiriamas suteikus jam konsultacinę pagalbą prieš ŽIV tyrimą bei gavus jo raštišką sutikimą. Asmuo, kuris buvo tirtas dėl ŽIV, turi būti konsultuojamas ir po ŽIV tyrimo.

3. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Atrankiniai laboratoriniai tyrimai dėl ŽIV – pirminiai ir pakartotiniai ŽIV antikūnų tyrimai, kurie nenustato galutinės ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos diagnozės.

Atrankiniai greitieji tyrimai dėl ŽIV – atrankiniai tyrimai, kuriems atlikti ir įvertinti nereikalinga laboratorinė įranga.

Patvirtinamieji laboratoriniai tyrimai dėl ŽIV – ŽIV antikūnų ir virusologiniai tyrimai, kurie patvirtina ŽIV nešiojimo diagnozę ir nustato viruso tipą.

Konsultacinė pagalba – pasitikėjimu pagrįstas konsultaciją teikiančio ir gaunančio asmenų dialogas, kuriuo siekiama padėti asmeniui įveikti stresą, spręsti sveikatos ir psichosocialines problemas ir priimti su ŽIV/AIDS susijusius sprendimus.

II. ATRANKINIŲ TYRIMŲ DĖL ŽIV ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

4. Atrankiniai laboratoriniai ir greitieji tyrimai dėl ŽIV atliekami sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

5. Atrankiniai greitieji tyrimai dėl ŽIV gali būti atliekami žemo slenksčio paslaugų kabinetuose, kurių veikla vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 5 d. įsakymu V-584 „Dėl Narkotinių ir psichotropinių medžiagų žalos mažinimo programų vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 77-3020).

6. Ėminių, naudojamų atrankiniams greitiesiems tyrimams dėl ŽIV atlikti ir įvertinti, paėmimo ir tiriamosios medžiagos reikalavimai nurodyti greitųjų testų dėl ŽIV rinkinių gamintojų instrukcijoje.

7. Atrankiniai laboratoriniai ir greitieji tyrimai dėl ŽIV turi būti atliekami tik su testais ar jų rinkiniais, kurie turi *CE* žymę ir skirti *in vitro* diagnostikai.

8. Konsultacinę pagalbą gali teikti visų profesinių kvalifikacijų gydytojai, odontologai, slaugytojai, akušeriai, psichologai, socialiniai darbuotojai, socialinių darbuotojų padėjėjai, išklaušę ne trumpesnę kaip 6 valandų trukmės konsultacinės pagalbos prieš ŽIV tyrimą ir po jo mokymo programą, suderintą su Sveikatos apsaugos ministerija, ir turintys tai patvirtinantį pažymėjimą.

9. Siųsti pacientą atrankiniam laboratoriniam tyrimui dėl ŽIV gali sveikatos priežiūros specialistai (visų profesinių kvalifikacijų gydytojai, odontologai, slaugytojai ir akušeriai), užpildydami Siuntimo laboratoriniam ŽIV tyrimui ir tyrimo rezultato formą Nr. 151-7/a. Atrankiniai greitieji tyrimai dėl ŽIV gali būti atliekami be siuntimo.

10. Atrankinius greituosius tyrimus dėl ŽIV gali atlikti šio tvarkos aprašo 9 punkte

nurodyti sveikatos priežiūros specialistai.

11. Atrankinius laboratorinius arba greituosius tyrimus dėl ŽIV siūloma atlikti:

11.1. asmenims, kuriems diagnozuota viena iš AIDS indikacinių ligų (vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. V-384 „Dėl Žmogaus imunodeficito viruso ligos diagnostikos ir gydymo, kompensuojamo iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 54-2661);

11.2. asmenims, kuriems diagnozuota kita liga, kuri, gydytojo nuomone, gali būti ląstelinio imuniteto nepakankamumo priežastis;

11.3. asmenims, kuriems pasireiškia ūmiai ŽIV infekcijai būdingi simptomai;

11.4. asmenims, turėjusiems lytinių santykių su užsikrėtusiais ŽIV;

11.5. asmenims, vartojusiems ir (ar) vartojantiems narkotines ir psichotropines medžiagas;

11.6. lytiniais partneriams asmenų, kurie yra vartoję ir (ar) vartoja narkotines ir psichotropines medžiagas;

11.7. vyrams, turintiems lytinių santykių su vyrais;

11.8. asmenims, kurie patys ar jų lytiniai partneriai turėjo daugiau negu vieną lytinį partnerį per pastaruosius 12 mėnesių;

11.9. asmenims, teikiantiems seksualines paslaugas už atlygį;

11.10. asmenims, užsikrėtusiems lytiškai plintančiomis infekcijomis ar sergantiems lytiškai plintančiomis ligomis;

11.11. smurtą ar prievartą patyrusiems asmenims;

11.12. vaikams, kuriuos pagimdė ŽIV užsikrėtusi motina;

11.13. vaikams, kuriuos pagimdė narkotines ir psichotropines medžiagas vartojanti motina;

11.14. asmenims, turėjusiems sąlytį (įskaitant ir profesinį) su ŽIV užsikrėtusio ar galimai užsikrėtusio asmens krauju ar kitais organizmo skysčiais;

11.15. epidemiologinės stebėsenos tikslais ir kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

12. Atliktų atrankinių laboratorinių arba greitųjų tyrimų dėl ŽIV duomenys įrašomi atitinkamuose medicininiuose dokumentuose (asmens sveikatos istorijoje (F025/a), gydymo stacionare ligos istorijoje (F003/a) ir kt.).

13. Atlikus atrankinį laboratorinį arba greitąjį tyrimą dėl ŽIV ir gavus teigiamą rezultatą, šio tvarkos aprašo 9 punkte nurodytas sveikatos priežiūros specialistas užpildo Siuntimo laboratoriniam ŽIV tyrimui ir tyrimo rezultato formą Nr. 151-7/a ir organizuoja ėminio pristatymą į Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją ŽIV laboratorinei diagnozei patvirtinti. ŽIV laboratorinė diagnozė patvirtinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. V-117 „Dėl Lytiškai plintančių infekcijų, ŽIV nešiojimo ir ŽIV ligos epidemiologinės priežiūros tvarkos aprašo asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 2003, Nr. 27-1105; 2008, Nr. 74-2890).

14. Tyrimai dėl ŽIV gali būti apmokami iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, Valstybės biudžeto, savivaldybių biudžeto, tarptautinių projektų, labdaros ir paramos fondų ir kitų lėšų.
